

FIȘA DISCIPLINEI

PATROLOGIE ȘI LITERATURĂ PATRISTICĂ

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă <i>Justinian Patriarhul</i>
1.3. Departamentul	de Teologie Istorică, Biblică și Filologie
1.4. Domeniul de studii	TEOLOGIE
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii	Teologie Ortodoxă Pastorală

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Patrologie și literatură patristică						
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. prof. dr. Constantin Pătuleanu						
2.3. Titularul activităților de seminar	Diac. lect. dr. Eugen Maftei						
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	Oblig.

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	3.2. Din care Curs	1	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	3.5. Din care Curs	14	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutorat					2
Alte activități					0
3.7. Total ore de studiu individual					47
3.8. Total ore pe semestru					75
3.9. Număr de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală cu video-proiector
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	-

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice, raportându-se la evoluția lor istorică și le explică în mod critic și argumentat. - Absolventul deține informații solide privind evoluția gândirii și a literaturii creștine de-a lungul istoriei. - Absolventul cunoaște metodologia teoretică utilizată în cercetarea științifică ce constă în efectuarea de cercetări de fond, construirea unei ipoteze, testarea acesteia, analizarea datelor și încheierea rezultatelor.
Aptitudini	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, identificând fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase. - Absolventul utilizează idei și argumente din literatura creștină în contexte diverse, completând ori dezvoltând noi direcții ale gândirii teologice. - Absolventul dezvoltă alianțe, contacte sau parteneriate și realizează schimburi de informații cu alte persoane. Promovează colaborările integrate și deschise în cadrul cărora diferite părți interesate creează în comun inovații și cercetare cu o valoare comună. Își creează profilul sau marca personală și se face vizibil(ă) și accesibil(ă) în medii de relaționare față în față și online.
Responsabilitate și autonomie	<ul style="list-style-type: none"> - Studentul/absolventul gândește critic, monitorizează și respectă teorii, doctrine și reglementări canonice, evitând erori doctrinare și acceptă păreri noi în limitele dogmatice și canonice. - Absolventul comunică argumentat păreri și idei teologice, face sinteze și poate crea concepte noi pe baza informațiilor deținute, având capacitatea de acceptare a diversității opiniilor și ideilor. - Absolventul dă dovadă de considerație față de ceilalți, precum și de colegialitate. Ascultă, oferă feedback și răspunde în mod perceptiv altora, ceea ce implică, de asemenea, supravegherea și conducerea personalului într-un cadru profesional. Redactează și editează texte științifice, academice sau administrative pe diferite teme, cu rigoare deontologică.

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Secolul <i>de aur</i> al literaturii patristice: reprezentanți, caracteristici ale literaturii și teologiei sec. al IV-lea	Expunerea Prezentarea Dezbaterea Analiza surselor	1 oră
2. Sf. Atanasie cel Mare		1 oră
3. <i>Părinții capadocieni</i> : caracteristici, contribuții teologice. Sf. Grigorie Taumaturgul, Sf. Macrina		1 oră
4. Sf. Vasile cel Mare		1 oră
5. Sf. Grigorie Teologul		1 oră
6. Sf. Grigorie de Nyssa		1 oră
7. <i>Începuturile literaturii monastic-ascetice</i> : caracteristici, reprezentanți. Sf. Antonie și Pahomie.		1 oră
8. Sf. Chiril al Ierusalimului		1 oră

9. Școala antiohiană. Teodor de Mopsuestia și Teodoret de Cyr		1 oră
10. Sf. Ioan Gură de Aur		1 oră
11. Sf. Chiril din Alexandria		1 oră
12. Părinții latini: reprezentanți. Sf. Ambrozie cel Mare		1 oră
13. Fer. Augustin		1 oră
14. Fer. Ieronim.		1 oră

Bibliografie:

1. Pr. Coman I.G., *Patrologie*, vol. 1-3, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1984-1985-1988.
2. Moreschini C., Norelli E., *Istoria literaturii creștine vechi grecești și latine*, vol. 1, 2₁, Ed. Polirom, Iași, 2001-2004.
3. Stylianos PAPADOPOULOS, *Patrologie*, vol. I, *Introducere, Secolele II și III*, trad. lect. dr. Adrian Marinescu, Ed. Bizantină, București, 2006.
4. Remus RUS, *Dicționar enciclopedic de literatură creștină din primul mileniu*, Ed. Lidia, București, 2003.
5. J.A. MCGUCKIN, *Dicționar de Teologie patristică*, trad. de Dragoș Dâncă, Alin-Bogdan Mihăilescu, ed. îngrijită de Dragoș Mârșanu, Ed. Doxologia, Iași, 2014.
6. Arhid. Constantin Voicu, Pr. Lucian-Dumitru Colda, *Patrologie*, I, Basilica, București, 2015.

7.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Introducere: analiza rezultatelor examenului; dezbateri; propuneri	Expunerea Prezentarea	1 oră
2. Sf. Atanasie cel Mare: teologia trinitară	Dezbaterea	1 oră
3. Sf. Chiril al Ierusalimului.	Analiza surselor	1 oră
4. Părinții capadocieni: reprezentanți, caracteristici, contribuție teologică. Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie Teologul. Teologia trinitară		1 oră
5. Sf. Grigorie de Nyssa. Aspecte ale teologiei apofatice.		1 oră
6. Începuturile literaturii monastic-ascetice: caracteristici, reprezentanți. Sf. Macarie cel Mare		1 oră
7. Premisele unei noi epoci patristice. Sf. Ioan Gură de Aur		1 oră
8. Sf. Chiril din Alexandria și problema hristologică		1 oră
9. Literatura patristică apuseană. Sf. Ambrozie cel Mare		1 oră
10. Fer. Augustin. Personalitate a începutului de Ev Mediu timpuriu în Apus		1 oră
11. Sf. Benedict de Nursia și Sf. Grigorie Dialogul		1 oră
12. Recapitulare și evaluare presesiune		3 ore

Bibliografie:

1. M. BULACU, *Conștiința creștină. Studiu catehetic după Catehezele Sfântului Chiril, Arhiepiscopul Ierusalimului*, București, 1941.
2. SF. VASILE CEL MARE, *Închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa (Studia Basiliana, 3 vol.)*, revăzută, adăugită și îngrijită de Emilian Popescu, Adrian Marinescu, Ed. Basilica, București, 2009.
3. I.G. COMAN, „Elementele demonstrației în tratatul «Despre Sfântul Duh» al Sfântului Vasile cel Mare”, în: *ST*, 5-6/1964, pp. 275-302.
4. Vasile CRISTESCU, „Influența teologiei trinitare a Sfântului Grigorie de Nazianz asupra gândirii creștine ulterioare”, în: *TV*, 1-2/1992, pp. 42-58.
5. Ilie D. NEGOIȚA, „Învățătura despre Sfântul Duh la Sfântul Grigorie de Nazianz”, în: *GB*, 9-10/1968, pp.

1004-1009.

6. SF. GRIGORIE AL NYSSEI, *Despre Fericiri*, vol. dedicat *Anului Omagial al Sfinților Capadocieni – 2009*, trad., note de Pr. Dumitru Stăniloae, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 2009.
7. L. PETCU, „Sfântul Ioan Hrisostom ca predicator”, în vol. *Sfântul Ioan Gură de Aur (†407) – Mare dascăl al lumii și Ierarh. Studii academice comemorative*, Ed. Trinitas, Iași, 2007.
8. C. VOICU, „Sfinții Trei Ierarhi”, în: *Credința Ortodoxă*, 1/1996.
9. Gh. VLĂDUȚESCU, *Durată, memorie, cogito. Filosofia augustiniană a spiritului*, în vol. *Filosofia primelor secole creștine*, Gh. VLĂDUȚESCU (ed.), col. *Biblioteca Enciclopedică de Filosofie*, Ed. Enciclopedică, București, 1995.
10. Henri-Irénée MARROU, *Sfântul Augustin și sfârșitul culturii antice*, trad. de Drăgan Stoianovici, Lucia Wald, coll. *Istoria ideilor*, Ed. Humanitas, București, 1997.
11. Pr. Ion BĂLĂCEANU, „Principii pastorale în opera «Cartea Regulei pastorale» a Sfântului Grigorie cel Mare și actualitatea lor”, în: *BOR*, 3-4/1982, pp. 285-294.
12. August FRANZEN, Remigius BÄUMER, *Grigorie cel Mare la răscruce de vremuri*, în vol. *Istoria papilor. Misiunea lui Petru în ideea și realizarea ei istorică în Biserică*, trad. Pr. Romulus Pop, Ed. Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 1996, pp. 85-92.
13. Diac. Teodor V. DAMȘA, „«Regula» Sfântului Benedict de Nursia, un model de organizare a vieții monahale în Apus”, în: *MB*, 7-9/1991, pp. 40-57.
14. Paul AYMARD, *Sfântul Benedict*, în vol. *Viețile Sfinților Augustin, Benedict, Bernard, Francisc din Assisi, Ioan al Crucii*, Bernard SESÉ et alii, trad. Ileana Busuioc, Ed. Humanitas, București, 1996, pp. 103-144.

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs		Examen scris	75%
9.5. Seminar		Lucrare de seminar/colocviu/test	25%
Standard minimum de performanță	Studentul/absolventul va cunoaște și reproduce informațiile esențiale despre Patrologie și literatura patristică, periodizare, principalii autori patristici din epocile parcurse la curs și seminar (viață, operă, teologie), studentul/absolventul va trebui să nu facă confuzii între autorii și textele studiate până la finalul semestrului și să demonstreze minime competențe de înțelegere contextuală și literară a unui text patristic dat.		

Data Completării
15.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

30.09.2025

Semnătura Directorului de Departament